

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Cur virgines vocem quasi tonitruui magni habere dicantur. Et audiui vocem de cælo tanquam vocem aquarum multarum, & tanquam vocem tonitruui magni. Sectio IIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

in frontibus, vt ab omnibus cognoscantur tanquā filij summi Principis, aut certē ex regia familia, & regio prognati sanguine, nimirum tanquam principes quidā, qui iisdē insignibus, ac titulis cum ipso Rege, ac Principe decorantur. Quod enim virgines spiritū regium habeāt, virginitasque princeps quedā virtus sit, & regalis; nō obscure colligitur ex illis verbis Pl. 50. *Redde mihi letitia salutaris tui, & spiritu principali confirma me.* Vbi D. Hier. trātulit, *spiritu potenti, Felix, spiritu munifico, vel liberali, eodēmq; modo Paraphr. Chald. alij spiritu mobili, Sept. spiritu principali: quæ omnia eodē recidūt: solemus enim viros munificos, ac liberales appellare principes. Non desunt etiā, qui transfērant, spiritu volūtario, & spontaneo.* Quanquā verō multi hoc loco per *spiritu principale* spiritum sanctū accipiunt, tamen rectē etiā alij de spiritu humano intelligi posse arbitrantur, in quibus est Franciscus Titelm. in suis annotationibus ex Hebr. super Pl. vt nimirū Dauid, qui per concupiscentiā carnis collapsus turpiter fuerat, postulet spiritū quendā potentē, ac validū, quo possit petulantia carnis cōprimere: spiritū, inquam, castitatis, & continentia, qui iure optimo appellatur *spiritu principalis*, quia dignus sit Principe, quasi dicat dauid: Cum adulteriū perpetravi Domine, ē sublimi regie dignitatis culmine, ad infimū & abiectū quendam ordinē delapsus sum, oblitus me Principē, ac Regē esse: ergo deinceps, cōfirma me spiritu castitatis, quo rursus Regē, ac Principem referā. Id quod vsq; adeo verū est, vt castitas per antonomasiā, siue excellentiā grauitas, & maiestas dicatur: sic enim plerique exponūt illud ad Tit. 2. *In omnibus te ipsum præbe exemplū bonorum operū, in doctrina, in integritate, in grauitate.* Etenim pro *grauitate* Augustor cōmentariorū in epist. Pauli, qui ascribuntur D. Hic legit, *castitate.* Et verō nomen Græcū *συνεβρις*, non solū grauitatē, & maiestatem, sed etiam castitatē significat. Cernis igitur per *grauitatem* eo loco, seu vt etiā verti poterat, *maiestatē*, intelligi posse castitatem, quæ vsque adeo regia, & imperatoria est virtus, vt per excellentiam maiestas appelletur, & quod est consequens, eum in quo est, Regē ac Principē faciat, quem omnes reuerentur: idcirco enim sequitur: *Ut is, qui ex aduerso est, vereatur* (seu vt alij legunt, *reuerentur*) *nihil habens dicere de nobis.* Etenim castitas vt pote regalis virtus reuerentiam possessori conciliat etiam apud ipsos æmulos, qui cum eum, cui inuident, castum vident, nihil præterea sibi reliquum esse putant, quod illi per iniuriam, & ignominiam possint obicere: *Ut is, inquit, qui ex aduerso est, vereatur, nihil habens dicere de nobis.*

Virginitas virtus princeps & regalis. Psal. 50. 14. D. Hier. Felix. Paraphr. Septuag. Titelm. Castitas per antonomasiā grauitas & maiestas. ad Tim. 2. 7. Conciliat reuerentiam.

Cur virgines vocem quasi tonitruū magni habere dicantur.

Et audiui vocem de celo tanquam vocem aquarum multarum, & tanquam vocem tonitruū magni.

SECTIO IIII.

Non vacat mysterio, quod virginum vocem, quam Iannes audiuit, non solū dicat fuisse tanquam vocem aquarum multarum, sed etiam quasi vocem tonitruū magni, quod mysterium maius adhuc apparet ex eo, quod mox subiūgitur vocem illam fuisse quasi *citharadorum citharæ antium in citharis suis: quid enim citharæ di concentus, & harmonia habet com fragore tonitruū commune?* Prima ratio est. Comparatur virginū vox tonitruo magno, propter difficultatem, laborem, castigationemque carnis, qua ad tuendam castitatem opus est. Sicut enim tonitruum ex nubis collisione, & quasi erūpendis exhalationis violentia gignitur, ita castitas, potissimumque virginitas cōtinua carnis maceratione, & quadā nature violentia acquiritur, & quasi tonitruū generatur. Hac ratione Iudith cōseruasse castitatem.

Castitas acquiritur natura violentia. Iud. 8. 5.

dicitur Iudith. 8. In superioribus domus sua fecit sibi secretum cubiculum, in quo cum puellis suis clausa morabatur. & habes super lumbos suos cilicium, ieiunabat omnibus diebus vite sue prater sabbata, & neomenias & festa domus Israel. Cortina illa serica, quae operiebant tabernaculum erant ex hyacintho, purpura coccoque bis tincto, & praeterea ex

Virginitas
hyacinthi-
num Ecclesie
operimentum

byssis retorta: quoniam virginitas, quae operimentum Ecclesiae est hyacinthinum, ac caeleste, debet habere adiunctam byssum retortam, id est, macerationem carnis ad caelestes potius delicias, voluptatesque amandas quodammodo intorquetur. Accedit, quod eadem cortina serica, & hyacinthinae operimento alio cilicino tegebatur, ut à teporis iniuriis illa se conservarentur: sic enim virginitas operienda est cilicio, ne tétationibus pateat. Atque huc pertinet illud spósa Cant. 5. *Manus meae stillauerunt myrrham, & digiti mei pleni myrrha prebatissima.* Quibus verbis illud indicat

Cant. 5. 5.
Cilicio ope-
rienda, ne
tétationibus
pateat.

revoluit non solum manus, id est, gratia virginis opera, sed etiam digito, hoc est, minimas quasque actiones stillare debere myrrham, cum sponsus quaeritur, tunc enim hoc dixit spósa cum ad aperendum spóso pulsati surrexit: quia videlicet in omnibus vel minimis operibus, quibus placere spóso virgines cupiunt, precipue carnis, appetitionumque non quaeris, sed probatissima, & spectatissima mortificatio debet splendescere.

II. Secunda ratio, cur virgines dicantur habere vocem citharæ dorii, & simul quasi tonitruum magni, ea est, quod castitas sit famosa quaedam virtus, & incredibili sui admiratione longissime audiatur, & quasi tonet. Itaque dum virgo, vel quilibet alius castitatis amator intra domum suam inclusus, praeuorumque hominum consuetudinem fugiens, citharâ corporis per castitatem pulsatur, concentumque suauissimum Deo, & Angelis reddit, eo ipso simul tonitruum toto regno edit per famam castitatis: hac enim ratione Iudith se famosissimam reddidit toto regno Israelitico.

Castitas vir-
tis famosa.

Iudith. 8. 8.

Erant, inquit, haec in omnibus famosissima, quoniam timebat Dominum valde, nec erat, quilibet queretur de illa verbum malum. Quo loco verbum malum ad notam castitatis referendum est. Itaque propter castitatis opinionem famosissima erat, cum tamen, ut pau-

Iudith ob
castitatis opi-
nionem famo-
sissima.

3. Reg. 7.

lo supra diximus, in cubiculo suo quasi solitariam vitam duceret. Idem videtur adumbratum in eo, quo supra capitella columnarum aenearum, de quibus antea dictum est, lilia erant in typum virginitatis, & castitas, quae in alto eminet, omnibusque est conspicua, quasi pulcherrimum simulacrum in altissimis columnis erectum. Merito etiam super aeneas columnas lilia quoque aenea ponebantur, est enim aes maxime sonorum, & castitas in hoc atri similes, quod sonet longissime. Hinc etiam est, quod castitas rebus maxime odoriferis comparatur propter nominis celebritatem, famaque odorem, qui in omnem partem diffunditur, veluti liliis Cant. 2. ubi desponso dicitur. *Qui pascitur inter lilia*, hoc est, ut interpretatur

Cant. 2. 16. 2
castitas re-
bus odoriferis
cur compare-
tur.

Glossa.
Ecl. 2. 4. 10.

Glossa, *Inter desideria castarum mentium.* Et iterum, *sicut lilius inter spinas, sic amica mea inter filias:* quam ob causam merito ad castitatem referri potest illud Ecl. 2. 4. *Si- cut cinnamomum, & balsamum aromatizans odorem dedit: quasi myrrha electa dedit suavitatem odoris: & quasi storax, & galbanus, & unguis, & gutta, & quasi libanus non incisus (quo verbo innuitur virginitas) vaporavi habitationem meam, & quasi balsamum non mistum odor meus.* Quo loco est advertendum pro balsamo haberi Graecè ἀσπάλθη, ut legit Romanus, quae lectio melior est, quem παλάθος, ut est in Bibliis Complutensibus, quoniam palathos non numeratur in aromatibus.

Plinius.

III. De Alpalatho autem sic scribit Plin. lib. 12. cap. 24. *In eodem tractu Aspalathos nascitur spina candida, magnitudine arboris modica, flore rosea. Radix eius vnguentis ex- pectitur. Tradunt in quocumque frutice curruetur areus caelestis eandem, quae sit Aspalatho, suavitatem odoris existere, sed in Aspalatho inenarrabilem.* Id quod maxime pertinet ad casti-

ad castitatis commendationem, quæ florem in primis habet rosæ pulcherrimæ. Deinde cum super eam perpetuò cælestis arcus curuetur, id est, diuina gratia, & beneuolentia sedem habeat, quæ per arcum illum exprimitur, sanè habet odore inenarrabilem: quamquam & per arcum cælestem possumus accipere Diuinam protectionem, qua uirginitas armatur: imò & illud, quod uirginitas arcum habet super se curuatum, quia bellatrix est, & una de Tyriis uirginibus: de quibus dicitur à Poëta.

*Virginitas
virtus bella-
trix.*

Virginibus Tyriis mos est gestare pharetram.

Itaque uirginitas arcum præfert, quo concupiscentiam, imò & calumpsum expugnat.

Tertia ratio. Habet uirginitas uocem quasi tonitruum magni, quia est terribilis Dæmonibus, imò & ipsis uoluptuariis hominibus, cum enim uident aut audiunt aliquem castè uiuere, imò & sermonem à cõcionatore haberi de laudibus castitatis, libidinis suæ flagitiorumque memores, quasi audito magno aliquo tonitruo perterrentur, diuinam iram suppliciaque formidantes: quod præcipuè cõtinget extremis illis temporibus, de quibus Ioannes loquitur, cum usque ad eò libido dominabitur. Habet in huius rei confirmationem illustre exemplum Act. 24. Vbi disputante Paulo de castitate coram Felice præside, fuit Felix maximo timore perterritus. *Post aliquot, inquit, dies ueniens Felix cum Drusilla uxore sua, quæ erat Iudæa uocauit Paulum, & audiuit ab eo fidem, quæ est in Christum Iesum. Disputante autem illo de iustitia, & castitate, & de iudicio futuro tremefactus Felix respondit. Quod nunc astinet, uade, tempore autem opportuno accersam te.* In quem locum aduertit Caietan. quia Drusilla pulcherrima erat, & eã uisus ad eò deperibat Felix, ut à prioribus eam nuptiis separauerit: quemadmodum auctor est Iosephus l. 20. Antiquitatũ e. 9. idcirco Paulum de castitate disputasse. Additque Dion. Carth. de illis tribus disseruisse Paulum, quoniam contra iustitiam ex incontinentia Felix Drusillam obtinuerat, eãque ob causam contremuisse Præsidentem cum audiret se propter utrumque à Deo iudicandum. Aduerte etiam merito Paulum castitatem cum iudicio cõiunxisse, & de utroque simul coram homine uxorio disputasse, quoniam in obscenos libidinososque homines Deus acerrimè uindicabit.

*IV.
Dæmonibus,
& uoluptua-
ris hominib.
terribili.*

Act. 24. 24.

Caietan.

*Iosephus,
Dion. Carth.*

*In libidinosos
acerrimè uin-
dicabit Deus.*

Postremò habent uirgines uocem tanquã tonitruum magni, quoniam uirginitas intra nubem illam humanitatis Christi, ortum habuit, & inde tanquam tonitruum, hoc est cum magnæ uirtutis orbis admiratione exit. Etenim postquã Deus homo factus uirginitatem in seipso consecrauit, uirgo ex uirgine genitus, quam plurimi deinceps extiterunt, qui uirginitatem colerent, cum ante legem gratia paucissimi reperirentur. Vnde Ambr. lib. 1. de uirginib. de uirginitate loquens, *Et cælo, inquit, accersis, quod imitaretur in terris, nec immeritò uiuendi sibi usum quasi uis è cælo, quæ sponsus sibi inuenit in cælo.* Et Greg. cognomento Theologus, in orat. exhort. ad uirginem, *Olim, inquit, cum lex erat, & umbra ceteroniamque temporaria, cum primatum habebant nuptia tanquam adhuc infantes: postquã uero emigravit litera subinductusque est spiritus, & Christus cum processisset ex uirgine, in carne passus est, tunc effulsit castimonia, diuidens mundum.* Hæc ille. Quod autem humanitas Christi nubes sit ex qua uirginitatis tonitruum prodire potuerit, perspicuum est ex illis uerbis Esai. 19. *Eccc Dominus ascendet super nubem leuem.* Quo loco D. Hieron. per nubem, & uirginem, humanitatem Christi accipit.

*V.
D. Ambr.
Post interna-
tionè effulsit
uirginitas.
D. Gregori.
Naz.*

D. Hieron.